

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UNIÓN EUROPEA
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE
DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN UNION
EUROOPA LIIDU KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION
COUR DE JUSTICE DE L'UNION EUROPÉENNE
CÚIRT BHREITHIÚNAIS AN AONTAIS EORPAIGH
SUD EUROPSKE UNĚJE
CORTE DI GIUSTIZIA DELL'UNIONE EUROPEA

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA
EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-UNJONI EWROPEA
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DA UNIÃO EUROPEIA
CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE
SODIŠČE EVROPSKE UNIJE
EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

27. juni 2018 *

»Præjudiciel forelæggelse – unionsborgerskab – artikel 21, stk. 1, TEUF – direktiv 2004/38/EF – ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område – opholdsret for en tredjelandsstatsborger, som er familiemedlem til en unionsborger, i den medlemsstat, hvor unionsborgeren er statsborger – familiemedlemmets indrejse i den pågældende medlemsstats område efter unionsborgerens tilbagevenden til denne medlemsstat«

I sag C-230/17,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Østre Landsret (Danmark) ved afgørelse af 21. april 2017, indgået til Domstolen den 2. maj 2017, i sagen

Erdem Deha Altiner,

Isabel Hanna Ravn

mod

Udlændingestyrelsen,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, og dommerne J. Malenovský, M. Safjan, D. Šváby og M. Vilaras (refererende dommer),

generaladvokat: N. Wahl,

justitssekretær: fuldmægtig C. Strömholm,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 7. marts 2018,

* Processprog: dansk.

efter at der er afgivet indlæg af:

- Erdem Deha Altiner og Isabel Hanna Ravn ved advokat E.O.R. Khawaja,
- den danske regering ved S. Wolff, J. Nymann-Lindegren og C. Thorning, som befuldmægtigede, bistået af advokat R. Holdgaard,
- den belgiske regering ved C. Pochet, L. Van den Broeck og M. Jacobs, som befuldmægtigede,
- Irland ved A. Joyce og L. Williams, som befuldmægtigede,
- den norske regering ved I.S. Jansen, som befuldmægtiget, bistået af advokat K.B. Moen,
- Europa-Kommissionen ved E. Montaguti og M. Wilderspin, som befuldmægtigede, bistået af advokat H. Peytz,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 21 TEUF samt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, om ændring af forordning (EØF) nr. 1612/68 og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF (EUT 2004, L 158, s. 77, berigtiget i EUT 2004, L 229, s. 35).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Erdem Deha Altiner og Isabel Hanna Ravn på den ene side og Udlændingestyrelsen (Danmark) på den anden side vedrørende en afgørelse truffet af sidstnævnte den 3. juni 2016 (herefter »afgørelsen af 3. juni 2016«), hvorved den tidligere afgørelse fra Statsforvaltningen (Danmark) om afslag på Erdem Deha Altiners ansøgning om at få udstedt en opholdstilladelse i Danmark som familiemedlem til Isabel Hanna Ravn, der er unionsborger, blev stadfæstet.

Retsforskrifter

Direktiv 2004/38

- 3 Artikel 1 i direktiv 2004/38 med overskriften »Område« bestemmer:

»I dette direktiv fastlægges:

- a) betingelserne for udøvelse af retten til fri bevægelighed og ophold i medlemsstaterne for unionsborgere og deres familiemedlemmer

[...]«

4 Direktivets artikel 2 har under overskriften »Definitioner« følgende ordlyd:

»I dette direktiv forstås ved:

- 1) »unionsborger«: enhver person, der er statsborger i en medlemsstat

- 2) »familiemedlem«:

- a) ægtefælle

[...]

- c) direkte efterkommere samt direkte efterkommere af ægtefællen [...], som ikke er fyldt 21 år, eller som forsørges af unionsborgeren

[...]

- 3) »værtsmedlemsstat«: den medlemsstat, hvortil unionsborgeren rejser med henblik på at udøve retten til fri bevægelighed og ophold.«

5 Direktivets artikel 3 med overskriften »Berettigede personer« fastsætter følgende i stk. 1:

»Dette direktiv finder anvendelse på enhver unionsborger, der rejser til eller tager ophold i en anden medlemsstat end den, hvor vedkommende er statsborger, samt familiemedlemmer som defineret i artikel 2, nr. 2), der ledsager unionsborgeren eller slutter sig til denne.«

6 Artikel 7, stk. 1 og 2, i direktiv 2004/38 er sålydende:

»1. Enhver unionsborger har ret til at opholde sig på en anden medlemsstats område i mere end tre måneder, hvis den pågældende:

- a) er arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende i værtsmedlemsstaten, eller

- b) råder over tilstrækkelige midler til sig selv og sine familiemedlemmer, således at opholdet ikke bliver en byrde for værtsmedlemsstatens sociale system, og er omfattet af en sygeforsikring, der dækker samtlige risici i værtsmedlemsstaten, eller

- c) – er indskrevet ved en privat eller offentlig institution, der er godkendt, eller som finansieres af værtsmedlemsstaten i medfør af dennes lovgivning eller administrative praksis, med henblik på dér som hovedaktivitet at følge en uddannelse, herunder en erhvervsuddannelse, og
- er omfattet af en sygeforsikring, der dækker samtlige risici i værtsmedlemsstaten, og ved en erklæring eller på anden tilsvarende måde efter den pågældende persons eget valg godtgør over for den relevante nationale myndighed, at vedkommende råder over tilstrækkelige midler til sig selv og sine familiemedlemmer, således at opholdet ikke bliver en byrde for værtsmedlemsstatens sociale system, eller
- d) er et familiemedlem, der ledsager eller slutter sig til en unionsborger, der opfylder betingelserne i litra a), b) eller c).

2. Retten til ophold, jf. stk. 1, omfatter også familiemedlemmer til en unionsborger, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, når disse ledsager eller slutter sig til unionsborgeren i værtsmedlemsstaten, og unionsborgeren opfylder betingelserne i stk. 1, litra a), b) eller c).«

Dansk ret

- 7 § 13 i bekendtgørelse nr. 474 af 12. maj 2011 om ophold i Danmark for udlændinge, der er omfattet af Den Europæiske Unions regler, har følgende ordlyd:

»I det omfang det følger af EU-retten, har familiemedlemmer til en dansk statsborger ret til ophold her i landet ud over de 3 måneder, der følger af udlændingelovens § 2, stk. 1 og 2.«

- 8 EU-orientering nr. 1/14 af 10. december 2014, Orientering til Statsforvaltningen om behandling af ansøgninger om familiesammenføring efter EU-retten, hvor referencen er dansk statsborger (herefter »EU-orientering nr. 1/14«), er blevet udarbejdet af Udlændingestyrelsen.
- 9 Under overskriften »Tidsmæssig sammenhæng mellem en dansk statsborgers tilbagevenden til Danmark og ansøgning om familiesammenføring efter EU-retten« fastsætter den nævnte orienterings punkt 4.1.5 følgende:

»Det er ikke et krav, at det udenlandske familiemedlem indrejser i Danmark samtidig med den danske statsborger.

Hvis familiemedlemmet til en dansk statsborger, som har udnyttet sin ret til fri bevægelighed i et andet EU-land, først søger om familiesammenføring efter EU-reglerne på et senere tidspunkt end tidspunktet for den danske statsborgers tilbagevenden til Danmark, skal der foretages en konkret vurdering af, om

familiemedlemmets ansøgning er indgivet i naturlig forlængelse af den danske statsborgers tilbagevenden til Danmark.

Der skal ved vurderingen heraf lægges vægt på baggrunden for den tidsmæssige forskel mellem den danske statsborgers tilbagevenden og ansøgningen, herunder om familiemedlemmet af særlige arbejds- eller uddannelsesmæssige grunde har udskudt ansøgningen samt varigheden af den tidsmæssige forskel. For eksempel kan udskydelse af indgivelsen af ansøgningen skyldes, at ansøgeren skal have afsluttet en påbegyndt uddannelse, hvilket blandt andet kan dokumenteres ved indsendelse af eksamensbeviser etc. Endvidere kan særlige helbredsmæssige årsager, herunder alvorlig sygdom hos ansøgeren eller dennes familiemedlemmer, være årsag til udskydelsen.

På den anden side kan flere måneders udskydelse som udgangspunkt ikke begrundes i et generelt ønske om fortsat beskæftigelse eller ophold hos familie.

Er der derimod tale om særlige beskæftigelsesmæssige hensyn, herunder opfyldelse af en kontraktretlig forpligtelse, der har været årsag til, at ansøgningen udskydes flere måneder, vil ansøgningen som udgangspunkt blive anset for at være indgivet i naturlig forlængelse af den danske statsborgers tilbagevenden. Dette kan blandt andet dokumenteres via en arbejdskontrakt, der eksempelvis dokumenterer, at den pågældende er involveret i et konkret byggeprojekt.

[...]

I tilfælde, hvor familiemedlemmet er indrejst i Danmark samtidig med eller i naturlig forlængelse af den danske statsborgers tilbagevenden til Danmark, men først senere indgiver en ansøgning om familiesammenføring efter EU-reglerne, stilles der ikke krav om, at ansøgningen er indgivet i naturlig forlængelse af den danske statsborgers tilbagevenden, hvis den pågældende i øvrigt opfylder betingelserne for at kunne opnå familiesammenføring efter EU-reglerne til den danske statsborger.

Det vil være en betingelse, at familiemedlemmet er indrejst i Danmark med henblik på at udøve et familieliv med den danske statsborger, og at familiemedlemmet i øvrigt ville kunne have opnået familiesammenføring til den danske statsborger efter EU-reglerne, såfremt den pågældende havde indgivet ansøgningen ved indrejsen. Det er endvidere en betingelse, at ansøgeren i hele perioden frem til indgivelsen af ansøgningen har opfyldt disse betingelser.

Ved vurderingen af sådanne sager er det således afgørende, at familiemedlemmet i hele perioden har opfyldt betingelserne for at opnå familiesammenføring efter EU-reglerne til den danske statsborger, men blot ikke har søgt herom. I sådanne tilfælde har familiemedlemmet en opholdsret i Danmark efter EU-reglerne, uanset at den pågældende først senere søger om et egentligt opholdskort.

I de tilfælde, hvor ansøgningen ikke indgives i forbindelse med indrejsen, påhviler det ansøgeren at godtgøre, at indrejsen skete samtidig med eller i naturlig

forlængelse af den danske statsborgers tilbagevenden til Danmark, og at ansøgeren i hele perioden har opfyldt betingelserne for at opnå familiesammenføring efter EU-reglerne til den danske statsborger, herunder at den pågældende har opholdt sig i Danmark sammen med den danske statsborger. Dette kan f.eks. dokumenteres ved fremlæggelse af billet, ændring af folkeregisteradresse, huslejekvitteringer m.v.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 10 Erdem Deha Altiner er født den 2. september 2004 i Tyrkiet og er tyrkisk statsborger. Hans far, Metin Altiner, der kom til Danmark den 17. juli 2008, blev skilt fra Erdem Deha Altiners mor og blev gift for anden gang den 26. oktober 2010 med Isabel Hanna Ravn, der er dansk statsborger, og som på daværende tidspunkt var bosiddende i Danmark. Ved den dom, hvorved der blev truffet afgørelse om skilsmisse mellem Metin Altiner og moren til Erdem Deha Altiner, blev forældremyndigheden over sidstnævnte tildelt hans mor, der er tyrkisk statsborger, og Erdem Deha Altiner har boet hos hende i Tyrkiet.
- 11 Fra den 1. december 2012 til den 24. oktober 2014 opholdt Isabel Hanna Ravn og Metin Altiner sig i Sverige. Fra den 1. august 2013 til den 9. september 2013 og fra den 8. juli 2014 til den 2. september 2014 besøgte og opholdt Erdem Deha Altiner sig hos dem i Sverige på et visum gyldigt for Schengenlandene.
- 12 Den 24. oktober 2014 vendte Isabel Hanna Ravn og Metin Altiner tilbage til Danmark, hvor de har haft ophold siden. Den 25. juni 2015 indrejste Erdem Deha Altiner i Danmark på et Schengenvisum gyldigt til den 30. september 2015.
- 13 Efter den 15. juli 2015 at have opnået skriftligt samtykke fra sin mor indgav Erdem Deha Altiner to dage senere en ansøgning om EU-opholdskort som familiemedlem til sin fars ægtefælle, Isabel Hanna Ravn, til Statsforvaltningen.
- 14 Ved afgørelse af 9. marts 2016 meddelte Statsforvaltningen afslag på denne ansøgning med den begrundelse, at ansøgningen ikke var blevet indgivet i naturlig forlængelse af Isabel Hanna Ravns tilbagevenden til Danmark. Det fremgår af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at Statsforvaltningen i sin afgørelse om afslag bemærkede, at den ikke havde taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt Erdem Deha Altiners ophold i Sverige havde gjort det muligt for ham at opbygge eller konsolidere et familieliv i denne medlemsstat med Isabel Hanna Ravn. Afslaget blev påklaget til Udlændingestyrelsen, der ved afgørelse af 3. juni 2016 afviste klagen.
- 15 I denne afgørelse lagde Udlændingestyrelsen til grund, at Erdem Deha Altiner ikke indrejste i Danmark samtidig med Isabel Hanna Ravn, og at hans ansøgning om opholdskort ikke blev indgivet i naturlig forlængelse af Isabel Hanna Ravns tilbagevenden til Danmark. Det er Udlændingestyrelsens opfattelse, at en afledt opholdsret i Danmark til en tredjelandstatsborger, der er familiemedlem til en dansk statsborger, som vender tilbage til Danmark efter et ophold i en anden

medlemsstat, fortages, hvis familiemedlemmet ikke indrejser eller indgiver en ansøgning om opholdskort i Danmark i naturlig forlængelse af den danske statsborgers tilbagevenden.

- 16 Den 15. juni 2016 anlagde Erdem Deha Altiner og Isabel Hanna Ravn sag til prøvelse af afgørelsen af 3. juni 2016 ved Københavns Byret (Danmark), der ved kendelse af 18. oktober 2016 henviste sagen til den forelæggende ret.
- 17 Den forelæggende ret har anført, at parterne er uenige om, hvorvidt den i dansk lovgivning fastsatte betingelse, hvorefter opholdsretten for en tredjelandstatsborger, der er familiemedlem til en dansk statsborger, som vender tilbage til Danmark efter at have udøvet sin ret til fri bevægelighed, er betinget af, at familiemedlemmets indrejse i Danmark eller indgivelse af en ansøgning om opholdskort sker i »naturlig forlængelse« af den pågældende danske statsborgers tilbagevenden, er forenelig med EU-retten. Sagsøgerne i hovedsagen er af den opfattelse, at en sådan betingelse er i strid med EU-retten, herunder med artikel 21 TEUF.
- 18 Det er på denne baggrund, at Østre Landsret (Danmark) har besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er artikel 21 [TEUF], jf. [direktiv 2004/38] analogt, til hinder for, at en medlemsstat nægter en tredjelandstatsborger, som er familiemedlem til en unionsborger, som er statsborger i denne medlemsstat, og som er vendt tilbage til medlemsstaten efter at have udøvet sin ret til fri bevægelighed, en afledt opholdsret, hvis familiemedlemmet ikke indrejser eller indgiver ansøgning om opholdsret i naturlig forlængelse af unionsborgerens tilbagevenden?«

Om det præjudicielle spørgsmål

Formaliteten

- 19 Indledningsvis skal det bemærkes, at den belgiske og den norske regering i deres indlæg til Domstolen og under henvisning til den omstændighed, at Erdem Deha Altiners to ophold i Sverige var kortvarige, har rejst tvivl om, hvorvidt det kan antages, at han har haft et sådant reelt ophold i denne medlemsstat, der kunne gøre det muligt for et familieliv mellem ham og den pågældende unionsborger, i det foreliggende tilfælde Isabel Hanna Ravn, at blive opbygget eller konsolideret, således at Erdem Deha Altiner kan opnå en afledt opholdsret i Danmark på grundlag af EU-retten. På denne baggrund er den norske regering af den opfattelse, at det præjudicielle spørgsmål kan anses for at være hypotetisk.
- 20 Det er korrekt, at det er det forhold, at unionsborgeren og familiemedlemmet, der er tredjelandstatsborger, reelt har haft ophold i værtsmedlemsstaten, som ved unionsborgerens tilbagevenden til den medlemsstat, hvor den pågældende er statsborger, giver den tredjelandstatsborger, med hvem unionsborgeren har haft

et familieliv i værtsmedlemsstaten, en afledt opholdsret på grundlag af artikel 21, stk. 1, TEUF.

- 21 I det foreliggende tilfælde fremgår det af de oplysninger fra den forelæggende ret, der er sammenfattet i nærværende doms præmis 13-15, at begrundelsen for, at Udlændingestyrelsen meddelte afslag på den ansøgning om opholdskort efter EU-retten, som Erdem Deha Altiner havde indgivet, ikke var, at Erdem Deha Altiners ophold i Sverige ikke havde gjort det muligt for ham, Metin Altiner og Isabel Hanna Ravn at opbygge eller konsolidere et familieliv, men at hans indrejse i Danmark og hans indgivelse af en ansøgning om opholdskort ikke skete samtidig med eller i naturlig forlængelse af Isabel Hanna Ravns tilbagevenden til Danmark, således som det er påkrævet i henhold til EU-orientering nr. 1/14.
- 22 I overensstemmelse med fast retspraksis gælder der en formodning for, at de spørgsmål om EU-rettens fortolkning, som den nationale ret har forelagt på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som den har ansvaret for at fastlægge – og hvis rigtighed det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve – er relevante. Domstolen kan kun afslå at træffe afgørelse om en anmodning fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er hypotetisk, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en sagligt korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (jf. i denne retning dom af 6.9.2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, præmis 19 og 20).
- 23 Under disse omstændigheder og med forbehold af den forelæggende rets mulighed for i givet fald at efterprøve de faktiske omstændigheder, som blev lagt til grund i den forvaltningsakt, der er blevet anfægtet for den, kan det ikke lægges til grund, at det præjudicielle spørgsmål, som i det væsentlige vedrører spørgsmålet om, hvorvidt en national forskrift såsom EU-orientering nr. 1/14 er forenelig med EU-retten, savner en forbindelse med genstanden for tvisten i hovedsagen, eller at spørgsmålet vedrører et hypotetisk problem.
- 24 Anmodningen om præjudiciel afgørelse kan følgelig antages til realitetsbehandling.

Realiteten

- 25 Med sit præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 21 TEUF skal fortolkes således, at den er til hinder for en medlemsstats lovgivning, hvorefter en tredjelandstatsborger, der er familiemedlem til en unionsborger, som er statsborger i denne medlemsstat og vender tilbage dertil efter at have opholdt sig i en anden medlemsstat på grundlag af og under overholdelse af EU-retten, ikke indrømmes en afledt opholdsret efter EU-retten, hvis familiemedlemmet til den pågældende unionsborger ikke er indrejst i den førstnævnte medlemsstats område eller ikke har indgivet en

ansøgning om opholdskort dér »i naturlig forlængelse« af den pågældende unionsborgers tilbagevenden til denne medlemsstat.

- 26 I denne henseende skal det indledningsvis bemærkes, at Domstolen allerede har fastslået, at såfremt der i forbindelse med en unionsborgers reelle ophold i henhold til og under overholdelse af betingelserne i artikel 7, stk. 1 og 2, i direktiv 2004/38 i en anden medlemsstat end den, hvor den pågældende er statsborger, er blevet opbygget eller konsolideret et familieliv i denne medlemsstat, kræver den effektive virkning af de rettigheder, som unionsborgeren har i henhold til artikel 21, stk. 1, TEUF, at det familieliv, som unionsborgeren har ført i værtsmedlemsstaten, skal kunne fortsættes, når unionsborgeren vender tilbage til den medlemsstat, hvor den pågældende er statsborger, derved at det berørte familiemedlem, der er tredjelandstatsborger, indrømmes en afledt opholdsret. Uden en sådan afledt opholdsret ville den pågældende unionsborger således blive afskrækket fra at forlade den medlemsstat, hvor denne er statsborger, for at udøve sin opholdsret i henhold til artikel 21, stk. 1, TEUF i en anden medlemsstat, fordi den pågældende ikke har sikkerhed for i sin oprindelsesmedlemsstat at kunne fortsætte et familieliv med sine nære familiemedlemmer, som er blevet opbygget eller konsolideret på denne måde i værtsmedlemsstaten (dom af 12.3.2014, O. og B., C-456/12, EU:C:2014:135, præmis 54, og af 5.6.2018, Coman m.fl., C-673/16, EU:C:2018:385, præmis 24).
- 27 Desuden følger det af Domstolens praksis, at betingelserne for, at der ved en unionsborgers tilbagevenden til den medlemsstat, hvor den pågældende er statsborger, indrømmes en tredjelandstatsborger, som er familiemedlem til unionsborgeren, og som denne sidstnævnte, udelukkende i sin egenskab af unionsborger, har opholdt sig sammen med i værtsmedlemsstaten, en afledt opholdsret på grundlag af artikel 21, stk. 1, TEUF, principielt ikke bør være strengere end dem, som er fastsat i direktiv 2004/38 for at indrømme en tredjelandstatsborger, der er familiemedlem til en unionsborger, som har udøvet sin ret til fri bevægelighed ved at bosætte sig i en anden medlemsstat end den, hvor den pågældende er statsborger, en sådan opholdsret. Selv om direktiv 2004/38 ikke dækker et sådant tilfælde af tilbagevenden, skal det således anvendes analogt med hensyn til betingelserne for en unionsborgers ophold i en anden medlemsstat end den, hvor den pågældende er statsborger, eftersom det i begge tilfælde er unionsborgeren, der er referenceperson for tildeling af en afledt opholdsret til en tredjelandstatsborger, der er familiemedlem til unionsborgeren (dom af 12.3.2014, O. og B., C-456/12, EU:C:2014:135, præmis 50).
- 28 Det skal bemærkes, at den afledte opholdsret, som i medfør af artikel 7, stk. 2, i direktiv 2004/38 indrømmes familiemedlemmer til en unionsborger, der har taget ophold i en anden medlemsstat end den, hvor den pågældende er statsborger, ikke er undergivet en betingelse om, at disse indrejser i denne medlemsstats område inden for en bestemt periode efter unionsborgerens indrejse.
- 29 Det fremgår nemlig af den nævnte bestemmelse, at der i et sådant tilfælde ikke kun indrømmes en afledt opholdsret til en unionsborgers familiemedlemmer, når

de » ledsager« unionsborgeren i en anden medlemsstat end den, hvor den pågældende er statsborger, men ligeledes når de »slutter sig til« unionsborgeren i denne anden medlemsstat.

- 30 Når dette er sagt, skal det bemærkes, at en tredjelandsstatsborgers eventuelle ret til ophold i en EU-medlemsstat er afledt af en unionsborgers udøvelse af retten til fri bevægelighed (jf. i denne retning dom af 12.3.2014, O. og B., C-456/12, EU:C:2014:135, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).
- 31 Da indrømmelsen af en afledt opholdsret på grundlag af artikel 21, stk. 1, TEUF tilsigter at gøre det muligt i den medlemsstat, hvor den pågældende unionsborger er statsborger, at fortsætte det familieliv, som den pågældende har opbygget eller konsolideret med et medlem af sin familie, som er tredjelandsstatsborger, i værtsmedlemsstaten, har de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor unionsborgeren er statsborger, ret til inden indrømmelsen af en sådan opholdsret at efterprøve, om et sådant familieliv mellem unionsborgeren og den tredjelandsstatsborger, der er familiemedlem til denne, var blevet afbrudt inden tredjelandsstatsborgerens indrejse i den medlemsstat, hvor den pågældende unionsborger er statsborger.
- 32 Med henblik på en sådan efterprøvelse kan den pågældende medlemsstat som en enkelt indikator tage hensyn til den omstændighed, at tredjelandsstatsborgeren, der er familiemedlem til en af medlemsstatens egne statsborgere, er indrejst på dens område lang tid efter sidstnævntes tilbagevenden til dette område.
- 33 Det kan imidlertid ikke udelukkes, at et familieliv, der er blevet opbygget eller konsolideret mellem en unionsborger og et medlem af dennes familie, som er tredjelandsstatsborger, under deres ophold – på grundlag af og under overholdelse af EU-retten – i værtsmedlemsstaten, fortsætter på trods af den omstændighed, at unionsborgeren vender tilbage til den medlemsstat, hvor den pågældende er statsborger, uden at være ledsaget af det pågældende medlem af sin familie, der ser sig nødsaget til navnlig af årsager vedrørende dennes personlige situation, beskæftigelse eller uddannelse at udskyde sin indrejse i den pågældende unionsborgers oprindelsesmedlemsstat.
- 34 Den omstændighed, at ansøgningen om opholdskort ikke er blevet indgivet »i naturlig forlængelse« af unionsborgerens tilbagevenden, udgør derfor et relevant forhold, som uden i sig selv at være afgørende kan lægges til grund af den pågældende unionsborgers oprindelsesland for inden for rammerne af en samlet vurdering at fastslå, at der ikke foreligger nogen forbindelse mellem denne ansøgning og unionsborgerens forudgående udøvelse af sin ret til fri bevægelighed, og følgelig at afslå at udstede et sådant opholdskort.
- 35 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 21, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at bestemmelsen ikke er til hinder for en medlemsstats lovgivning, hvorefter en tredjelandsstatsborger, der er familiemedlem til en unionsborger, som er

statsborger i denne medlemsstat og vender tilbage dertil efter at have opholdt sig i en anden medlemsstat på grundlag af og under overholdelse af EU-retten, ikke indrømmes en afledt opholdsret efter EU-retten, hvis familiemedlemmet til den pågældende unionsborger ikke er indrejst i denne unionsborgers oprindelsesmedlemsstats område eller ikke har indgivet en ansøgning om opholdskort dér »i naturlig forlængelse« af den pågældende unionsborgers tilbagevenden til denne medlemsstat, så længe en sådan lovgivning forudsætter, at der inden for rammerne af en samlet vurdering ligeledes skal tages hensyn til andre relevante forhold, og navnlig de forhold, som kan godtgøre, at det til trods for det tidsrum, der er forløbet mellem unionsborgerens tilbagevenden til den nævnte medlemsstat og det tidspunkt, hvor et medlem af dennes familie, som er tredjelandsstatsborger, er indrejst i samme medlemsstat, forholder sig således, at det i værtsmedlemsstaten opbyggede og konsoliderede familieliv ikke er ophørt, således at det pågældende familiemedlem kan indrømmes en afledt opholdsret, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

Sagsomkostninger

- 36 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 21, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at bestemmelsen ikke er til hinder for en medlemsstats lovgivning, hvorefter en tredjelandstatsborger, der er familiemedlem til en unionsborger, som er statsborger i denne medlemsstat og vender tilbage dertil efter at have opholdt sig i en anden medlemsstat på grundlag af og under overholdelse af EU-retten, ikke indrømmes en afledt opholdsret efter EU-retten, hvis familiemedlemmet til den pågældende unionsborger ikke er indrejst i denne unionsborgers oprindelsesmedlemsstats område eller ikke har indgivet en ansøgning om opholdskort dér »i naturlig forlængelse« af den pågældende unionsborgers tilbagevenden til denne medlemsstat, så længe en sådan lovgivning forudsætter, at der inden for rammerne af en samlet vurdering ligeledes skal tages hensyn til andre relevante forhold, og navnlig de forhold, som kan godtgøre, at det til trods for det tidsrum, der er forløbet mellem unionsborgerens tilbagevenden til den nævnte medlemsstat og det tidspunkt, hvor et medlem af dennes familie, som er tredjelandstatsborger, er indrejst i samme medlemsstat, forholder sig således, at det i værtsmedlemsstaten opbyggede og konsoliderede familieliv ikke er ophørt, således at det pågældende familiemedlem kan indrømmes en afledt opholdsret, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

Bay Larsen

Malenovský

Safjan

Šváby

Vilaras

Således bestemt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 27. juni 2018.

A: Calot Escobar

L. Bay Larsen

Justitssekretær

Formand for Tredje Afdeling